

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Etnolingvistikos įvadas	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): dr. Monika Haber	Filologijos fakultetas, Polonistikos centras

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji pakopa	Pasirenkamasis, individualusis

Įgyvendinimo forma	Vykdyimo laikotarpis	Vykdyimo kalba (-os)
Auditorinė ir savarankiškas darbas	Rudens	Lietuvių, anglų

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	32	98

Dalyko (modulio) tikslas

Tikslingai ugdomi studento gebėjimai įžvelgti kalbos ir kultūros sąsajas, kalbos priklausomumą nuo supančio socialinio ir gamtinio pasaulio, atskleisti kalboje įtvirtintų stereotipų poveikį žmogaus savimonei, analizuoti ir kritiškai įvertinti įvairių diskursų teikiamą informaciją apie pasaulį ir atskleisti jos sąlygotumą; analizuojant įvairius tekstus (tautosakinius, literatūrinius, publicistinius, mokslo populiariamuosius ir kt.) ugdomas kultūrinio konteksto išmanymas, tarpdisciplininė kompetencija, analitinio ir kritinio mąstymo, bendravimo ir bendradarbiavimo, darbo individualiai ir grupėmis, kokybės siekio ir mokėjimo mokytis gebėjimai.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai gebės apibrėžti kalbos pasaulėvaizdžio sampratą, supras kalbos ir kultūros, kalbos ir pasaulio santykį, kalbos reikšmę suvokiant ir vertinant dabarties visuomenę	Interaktyvios paskaitos (probleminis dėstymas) su vaizdinės medžiagos demonstravimu, grupės diskusija, minčių lietus.	Taikomas kaupiamasis vertinimas (Ugdomasis vertinimas ir Apibendrinamasis vertinimas).
Studentai gebės interpretuoti, vertinti žodyną, įvairių diskursų medžiagą ir apklausų anketas rekonstruojant	Pasirinktam konceptui surinktos medžiagos komentavimas per seminarus, grupės diskusija, minčių	Ugdomasis vertinimas: pasirengimas seminarams, diskusijos per seminarus, konceptų dalių analizė.

koncepto struktūrą, nustatant jo bazinius sindromus ir profilius.	lietus, rengiamų konceptų pristatymas atskiramis dalimis.	
---	---	--

Studentai mokės naudoti kognityvinės definicijos metodu kaip vertinimo įrankiu ir kaip informacijos šaltiniu apie tam tikros kalbinės-kultūrinės bendruomenės vertybes.	Tekstų analizė, grupės projektas, kolegų darbų aptarimas.	Apibendrinamasis vertinimas: koncepto analizė, rašto darbas.
Studentai gebės apibūdinti kultūros ir žodžio dermę, atlikti kultūros reiškinių analizę, juos vertinti.	Kultūros tekstų analizė, grupės projektas, kolegų darbų aptarimas.	Apibendrinamasis vertinimas: koncepto analizė, rašto darbas.
Studentai sustiprins mokslinės medžiagos rinkimo, analitinio darbo, akademinio rašymo, viešojo kalbėjimo, darbo grupėse įgūdžius.	Savo įžvalgų pristatymas, grupės diskusija, grupinis darbas.	Koncepto analizės pristatymas, rašto darbas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Įvadas į etnolingvistiką, sąvokos ir tyrimų kryptys: etnolingvistika, kultūrinė lingvistika ir antropologinė lingvistika. Etnolingvistikos objektas, kalbos pasaulėvaizdis, jo struktūra. Kalba ir kultūrinė atmintis.	1		1				2	4	Mokslinės literatūros skaitymas ir aptarimas (Bartmiński, 2012: 10–28; Gudavičius, 2009: 8–28); diskusija pasirinkta tema.
2. Etnolingvistikos kryptys ir jos išakos Europoje (Humbolto idėjos), amerikiečių antropologinė lingvistika (Franzas Boasas, Edvardo Sapyro ir Benjamino Lee Whorfo kalbinio reliatyvizmo teorija). Maskvos semiotinė etnolingvistikos mokykla (Nikita Ilijčius Tolstojus, Vladimiras Toporovas), Liublino kognityvinė etnolingvistika (Jerzy Barmiński). Pasaulio kategorizacija kalboje.	1		1				2	4	Mokslinės literatūros skaitymas ir aptarimas (Gudavičius, 2009: 38–52).
3. Kalbinio pasaulėvaizdžio tyrimo ir aprašymo ypatumai: kognityvinė definicija, profilis, profiliavimas, žiūros taškas ir perspektyva, subjektas ir subjektiškumas, patirties rėmai, kalbos situacinis ir kultūrinis kontekstai, vertybės kalboje.	1		1				2	4	Seminarams skirtos medžiagos ir literatūros analizė (darbas paskaitų/seminarų metu).
4. Stereotipai ir kultūriniai konceptai: apibrėžtis, savybės, rūšys ir funkcijos. Stereotipizavimas. Stereotipų / konceptų etnolingvistinė analizė (S-A-T). „Liaudies stereotipų ir simbolių žodynas“.	1		1				2	6	Mokslinės literatūros skaitymas ir aptarimas (pasirinktinai: Gudavičius, 2009: 38–52; Wierzbicka, 1997: 3–26). „Liaudies stereotipų ir simbolių žodyno“ apžvalga.

5. „Gyvoji atmintis“. Tautosaka kaip tradicinio mąstymo ir santykio su aplinka paveldas. Žodinė istorija.	2		2					4	10	Mokslinės literatūros skaitymas ir aptarimas (Tolstaja, 1999: 15–36).
6. Lytis kalboje ir kultūroje. Lytis kaip kalbinė ir kultūrinė kategorija. Moteriškumo ir vyriškumo vaizdiniai. Lyties stereotipai kalboje ir tautosakoje. „Gender“ ir socialiniai vaidmenys.	2		2					4	10	Seminarams skirtos medžiagos ir literatūros analizė (darbas paskaitų/seminarų metu).
7. Tabu kalboje ir kultūroje. Tabu kaip kultūrinė ir kalbinė kategorija. Draudžiamos temos ir jų raiška kalboje. Eufemizmai ir kalbinės strategijos. Tabu ir kultūrinės normos.	2		2					4	10	Mokslinės literatūros skaitymas ir aptarimas (Jasiūnaitė, 2005: 101–117). Seminarams skirtos medžiagos ir literatūros analizė (darbas paskaitų/seminarų metu).
8. Kalbos magija – magiška kalba. Leksika, susijusi su magine sfera. Maginė kalbos funkcija. Kalba kaip veikimo ir poveikio priemonė.	2		2					4	10	Seminarams skirtos medžiagos ir literatūros analizė (darbas paskaitų/seminarų metu).
9. Kalbinė jausmotyra. Jausmų konceptualizacija kalboje ir kultūroje. Emociniai konceptai, metaforos ir vertybinės struktūros. Emocijos kalboje, diskurse ir kultūriniuose naratyvuose.	2		2					4	10	Mokslinės literatūros skaitymas ir aptarimas (Bogdzevič, 2020: 46–56). Seminarams skirtos medžiagos ir literatūros analizė (darbas paskaitų/seminarų metu).
10. Kalbiniai ir kultūriniai pasirinktų tikrovės elementų (materialių ir nematerialių) vaizdiniai. Įvairių socialinių ir kultūrinių grupių reprezentacijos kalboje ir kultūroje: tautinės, etninės, regioninės, religinės ir profesinės bendruomenės, miestų gyventojai, jaunimo subkultūros, seksualinės mažumos, šeimos vaidmenys. Mistinės, mitologinės ir fantastinės būtybės. Floros ir faunos, Kosmoso, jausmų, vertybių ir antivertybių bei ideologijų vaizdiniai kalboje ir kultūriniuose tekstuose.	2		2					4	12	Seminarams skirtos medžiagos ir literatūros analizė (darbas paskaitų/seminarų metu).
11. Pasirengimas atsiskaitymams. Koncepto pasirinkimas. Duomenų rinkimas (sisteminiai, anketiniai, tekstiniai šaltiniai). Etapinis koncepto struktūros atkūrimas. Kultūrinės prasmės identifikavimas. Pasaulėvaizdžio elementų atpažinimas. Diskurso aplinkos ir semantinių poslinkių nagrinėjimas. Aprašo rengimas. Viešas pristatymas.									18	Studentų grupių parengtų kūrybinių rašto darbų pristatymas.
Iš viso	16		16					32	98	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
<p>Taikomas kaupiamasis vertinimas.</p> <p>Ugdomasis vertinimas:</p> <p>1. Pasirengimas seminarams, diskusijos per seminarus.</p>	20 %	Visą semestrą	<p>2 balai: jei studentas sugeba pritaikyti teorinę medžiagą konkrečiam objektui aptarti, ją interpretuoti, vartoja ir gali paaiškinti etnolingvistikos sąvokas, geba laisvai diskutuoti seminaro tema, teikti savo idėjas, lyginti kelių mokyklų ir teoretikų teiginius.</p> <p>1 balas: jei studentas bando pritaikyti teorinę medžiagą konkrečiam objektui aptarti, vartoja etnolingvistikos sąvokas, bet negali jų paaiškinti, negali laisvai diskutuoti seminaro tema, sunkiai palygina kelių mokyklų ir teoretikų teiginius.</p>
<p>2. Atskirų konceptų dalių analizė ir jos pristatymas, kolegų atliktos analizės vertinimas, dalyvavimas diskusijose.</p>	30 %	Visą semestrą	<p>3 balai: jei studentas koncepto atskiras dalis parengia tinkamai ir per seminarus pristato sklandžiai, aiškiai, įdomiai, įtraukia auditoriją; aktyviai dalyvauja diskusijose per kolegų pristatymų aptarimą.</p> <p>2 balai: jei studentas koncepto atskiras dalis parengia iš esmės tinkamai, bet kiek per lakoniškai, per seminarus pristato sklandžiai, aiškiai, bet neįtraukia auditorijos; dalyvauja diskusijose per kolegų pristatymų aptarimą.</p> <p>1 balas: jei studento koncepto atskirų dalių parengimas nepakankamai išplėtotas, pristatymams trūksta sklandumo, aiškumo, neįtraukiama auditorija; pasyviai dalyvaujama diskusijose per kolegų pristatymų aptarimą.</p>
<p>Apibendrinamasis vertinimas:</p> <p>grupinis rašto darbas – koncepto analizė.</p>	50 %	Egzaminų sesija	<p>Darbo apimtis apie 20 000 ženklų su tarpais.</p> <p>Darbas vertinamas 5 balais, jeigu studentai išsamiai atlieka pasirinkto koncepto analizę, susieja jį su bendru kultūros kontekstu, ir apibendrinami pademonstruoja teorijos išmanymą.</p> <p>Darbas vertinamas 4 balais, jei studentai atlieka neišsamią pasirinkto koncepto analizę, iš dalies ją susieja su kultūriniu kontekstu ir pademonstruoja teorijos išmanymą.</p> <p>Darbas vertinamas vidutiniškai 3 balais, jei konceptas analizuojamas padrikai, bet išmanomas bendras kontekstas ir teoriniai pagrindai.</p> <p>Darbas vertinamas 2 balais, jeigu analizė padrika, neįtraukiama kultūrinių ir teorinių kontekstų.</p> <p>Darbas vertinamas 1 balu, jei yra pateiktas tik menkas bandymas atlikti užduotį.</p> <p>Darbas vertinamas 0 balų, jei jis neatitinka jokių išvardytų reikalavimų arba yra tiesiog nepateiktas.</p>

